

การใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของนักเรียนในภาคใต้ Southern Students' Use of Local Dialects Thai

สมปราชญ์ วุฒิจันทร์*
วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์**
โกวิทย์ พิมพวง***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ ทิศนคติต่อการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้และไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งบริบทของการใช้ภาษาไทยกลางในภาคใต้ การศึกษานี้ใช้รูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์รายบุคคล เก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนประจำจังหวัดของ ๑๔ จังหวัดภาคใต้ จำนวน ๑,๔๐๐ คน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในภาคใต้ใช้ภาษาไทยกลาง เฉลี่ยร้อยละ ๗๗.๗๔ ของการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันทั้งหมด อายุเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) กล่าวคือ นักเรียนระดับประถมศึกษาใช้ภาษาไทยกลางมากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับอายุคือ ยิ่งอายุน้อยลงยิ่งใช้ภาษาไทยกลางมากขึ้นในขณะเดียวกันยิ่งอายุมากขึ้นก็ยิ่งใช้ภาษาไทยถิ่นใต้มากขึ้น ทั้งนี้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ และเห็นว่าภาษาไทยถิ่นใต้มีประโยชน์ต่อการสื่อสาร ในชีวิตประจำวัน แต่ที่นักเรียนใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ลดลงเนื่องจากบริบทต่างๆ ในชีวิตประจำวันเอื้อต่อการใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ ปัจจุบันแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้บริบทการใช้ภาษาไทยกลางมีมากกว่าการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ จนส่งผลกระทบต่อให้นักเรียนในภาคใต้ใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ผู้ปกครอง และครู ต่างก็ต้องการให้มีการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ต่อไป

คำสำคัญ: ภาษาไทยกลาง, ภาษาไทยถิ่นใต้, ภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ), ทิศนคติต่อการใช้ภาษา, บริบท, นักเรียนภาคใต้

ABSTRACT

Objectives of this thesis were to examine the trend of Southern Thai dialect usage, the speakers' attitudes toward dialect selection, the determinants of

* หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*** คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Southern Thai dialect switching in daily life, and the context of the central Thai used in the southern region of Thailand. Methodology was the mixed methods with Quantitative and qualitative research methods as well as individual interviews were used in conducting the study. The data were collected from 1,400 primary and secondary students. The students were from 14 schools in Southern provinces.

The findings were that 77.74% of the dialects spoken in daily life by students in the southern region belongs to central Thai and age was a crucial factor in dialect selection among standard Thai, Southern Thai and the Jawi dialect of Malay. Standard Thai is used by elementary school or Prathom students more than the secondary school or Matthayom ones. This bears a correlation between the use rate of standard Thai and age which meant that the younger age group was, the higher rate of standard Thai was used. On the contrary, the older an age group was, the higher rate of Southern Thai was spoken. The students hold a positive attitude toward the use of Southern Thai dialect and regard it as a practical mean of daily-life communication. The students used Southern Thai dialects decreasingly, for their daily-life contexts did not provide opportunities to do so. The findings from the study about the use of standard Thai in Southern was that even though there were changes in context nowadays that pave the way for standard Thai being spoken far more than Southern Thai and have resulted the students in the southern region using standard Thai rather than Southern Thai. The students along with their parents and teachers still demanded for the ongoing use of Southern Thai.

Keywords: Standard Thai, Southern Thai Dialect, Jawi Dialect of Malay, Attitude Toward Language, Context, Students In The Southern Region

๑. บทนำ

พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ กำหนดให้ใช้หลักสูตรจากส่วนกลางและกำหนดให้ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาในการสอน ภาษาไทยกลางจึงเป็นสิ่งที่รัฐมุ่งปลูกฝังให้เยาวชนท้องถิ่นได้เรียนรู้ และใช้เป็นสื่อทางวัฒนธรรมในการศึกษาหาความรู้ผ่านแบบเรียนหรือตำรา การศึกษาระดับพื้นฐานและระดับสูงขึ้นไป ดังที่ ไชยมุก อุทยาวลี^๑ กล่าวถึง การจัดการศึกษาในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ว่า นโยบายทางการเมืองในช่วง พ.ศ. ๒๔๘๑-๒๔๘๔ เป็นนโยบายที่

^๑ ไชยมุก อุทยาวลี, “วิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาของรัฐที่มีต่อการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๕๗”, วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ๕ (๑): ๕๑-๘๒. ๒๕๕๒.

มุ่งเน้นการปลูกสำนึกชาตินิยม โดยรัฐบาลได้มีการประกาศนโยบายรัฐนิยม ๑๒ ฉบับ โดยฉบับที่ ๙ ระบุถึงลักษณะของพลเมืองที่ดีต้องรู้หนังสือไทย เพราะรัฐบาลถือว่าภาษาและหนังสือไทยเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทยและต้องใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสาร ข้อกำหนดจากรัฐบาลที่ให้ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาในการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาใน ภาคใต้มาก ดังที่ ชวน เพชรแก้ว และจุมพล วัฒนบุญย์^๒ กล่าวไว้ในกรให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยกลางว่า สมัยก่อนโรงเรียนห้ามให้นักเรียนพูดภาษาไทยถิ่นใต้ในบริบทการเรียนการสอน โดยครูให้นักเรียนพูดแต่ภาษาไทยถิ่นกลางเพราะการพูดภาษาไทยถิ่นกลางแสดงถึงการเป็นผู้มีการศึกษา นอกจากนี้ข้าราชการส่วนใหญ่ก็ถูกส่งมาจากส่วนกลาง เมื่อชาวบ้านต้องติดต่อราชการก็ต้องใช้ภาษากลางในการสื่อสาร ภาษากลางจึงกลายเป็นภาษาของวงการราชการและการศึกษา

เมื่อภาษาไทยกลางได้รับการยอมรับว่าเป็นภาษาที่เป็นทางการ และมีความเหมาะสมในการสอนในโรงเรียนตามข้อมูลดังกล่าว หากคนภาคใต้ใช้ภาษาไทยกลางไม่ได้ หรือพูดผิดเพี้ยน บุคคลนั้นก็มักจะถูกมองว่าเป็นผู้ไม่มีรสนิยม หรือไม่มีการศึกษา ชวน เพชรแก้ว และจุมพล วัฒนบุญย์^๓ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ปัจจุบันคนรุ่นใหม่ใช้ภาษาถิ่นน้อยลง บางครอบครัว พ่อ แม่ไม่ใช้ภาษาถิ่นเมื่อพูดกับลูก เช่นเดียวกับที่ ปรีชา ทิชินพงศ์^๔ กล่าวถึงสถานการณ์การใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของคนภาคใต้ไว้ว่า มีครอบครัวในสังคมภาคใต้ที่สอนลูกให้พูดภาษาไทยกลาง โดยที่เมื่อพ่อกับแม่สื่อสารกันก็ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้แต่เมื่อสื่อสารกับลูกก็ใช้ภาษาไทยกลาง

นอกจากบริบทที่เป็นทางการ และบริบทสถานศึกษาแล้ว สื่อมวลชนยังเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดทัศนคติในด้านบวกกับภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาถิ่น ดังที่ ศาสวัต บุญศรี^๕ กล่าวถึง การใช้ภาษาถิ่นในสื่อบันเทิงไทยไว้ว่า ในอดีตภาษาถิ่นไม่ว่าจะเป็นเหนือ อีสานและใต้ รวมถึงสำเนียงเฉพาะของท้องถิ่นต่างๆ มักถูกใช้ในทำนองเสริมสร้างความตลกขบขันจากการถูกนิยามว่าเป็นสำเนียงของพวกบ้านนอกที่ถูกพูดผ่านตัวละครที่เป็นคนใช้ คนขับรถ ส่งผลให้คนในภูมิภาคต่างๆ จำนวนไม่น้อยเกิดความอายที่จะใช้ภาษาถิ่น สถานการณ์ดังกล่าวขัดแย้งกับค่านิยมการพูดภาษาไทยถิ่นใต้ของคนภาคใต้ที่ว่า คนภาคใต้ด้วยกันเมื่อพบปะทักทายกันจะต้องใช้ภาษาถิ่น หากใช้ภาษาไทยกลางถือว่าไม่แสดงความเป็นกันเองเท่าที่ควร อันแสดงถึงความภาคภูมิใจในภาษาถิ่น^๖

สภาพการณ์ที่หลากหลายนี้ทำให้น่าสนใจศึกษาว่า การใช้ภาษาไทยของคนไทยถิ่นใต้ในปัจจุบันเป็นอย่างไร จึงได้ทดลองเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและพบว่า

^๒ ชวน เพชรแก้ว และจุมพล วัฒนบุญย์, บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยกลางในอดีต, วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕.

^๓ ปรีชา ทิชินพงศ์, “การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของชาวไทยภาคกลางและชาวไทยภาคใต้ที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางกับผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๕.

^๔ ศาสวัต บุญศรี, ภาษาและสำเนียงท้องถิ่น: สืบค้นวัฒนธรรมนิยมๆ ปลอมๆ ในสื่อบันเทิงไทย, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://prachatai.com/journal/2012/04/40235>. [๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕].

^๕ เฉลิมชัย ส่งศรี, “ภาษาไทยถิ่นใต้ในบริบททางวัฒนธรรม”, วารสารปริชิต. ๑๑ (๒): ๔๗-๕๓. ๒๕๔๒.

อายุเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้ภาษาถิ่นได้ ยิ่งกลุ่มประชากรมีอายุน้อยสติการพูดภาษาไทยถิ่นได้ก็จะลดลงตามอายุ นอกจากนี้ยังพบว่า มีเพียงกลุ่มนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเท่านั้นที่มีสติความสามารถในการพูดภาษาไทยถิ่นได้น้อยกว่าภาษาไทยกลาง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่ากลุ่มนักเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในวัย ๗-๑๘ ปี ใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ และเป็นอนาคตของผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นได้นั้น มีสภาพการใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นได้ในชีวิตประจำวันอย่างไร มีทัศนคติต่อการใช้และไม่ใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นได้ในบริบทต่างๆ อย่างไร รวมทั้งมีทัศนคติต่อการธำรงภาษาไทยถิ่นได้อย่างไร

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาแนวโน้มของการใช้ภาษาไทยถิ่นได้ของนักเรียนภาคใต้
๒. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นได้ของนักเรียนภาคใต้
๓. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้และไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นได้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนภาคใต้ รวมทั้งบริบทของการใช้ภาษาไทยกลางในภาคใต้

๓. ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาสภาพการใช้ภาษาของนักเรียนที่มีอายุระหว่าง ๗-๑๘ ปีที่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดมีที่อยู่ที่ปัจจุบันในเขต ๑๔ จังหวัดภาคใต้ โดยเลือกเฉพาะนักเรียนในโรงเรียนประจำจังหวัดของ ๑๔ จังหวัดภาคใต้

ประชากรที่ใช้คือ เด็กวัย ๗-๑๘ ปีที่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด โดยมีที่อยู่ปัจจุบันในเขต ๑๔ จังหวัดภาคใต้ จำนวน ๑๐๕,๗๕๘ คน

กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑. นักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ และระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ในโรงเรียนประจำจังหวัดทั้ง ๒ ระดับ ๒๘ โรงเรียน ใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ จำนวน ๑,๔๐๐ คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง และกระจายกลุ่มตัวอย่างจากภูมิลำเนาในอำเภอต่างๆของจังหวัดและกระจายตามระดับชั้นของนักเรียน ใช้เกณฑ์การเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางค้นหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ในส่วนนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ผล จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียนแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ตามการใช้และไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นได้ในชีวิตประจำวัน
- กลุ่มที่ ๑ ตัวแทนนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นได้ในระดับประถมศึกษา ปีที่ ๑-๖ จำนวน ๘๔ คน
- กลุ่มที่ ๒ ตัวแทนนักเรียนที่ไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นได้ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๘๔ คน
- กลุ่มที่ ๓ ตัวแทนนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นได้ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๘๔ คน และ
- กลุ่มที่ ๔ ตัวแทนนักเรียนที่ไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นได้ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๘๔ คน รวมจำนวน ๓๓๖ คน ใช้การสุ่มแบบเจาะจงในแต่ละกลุ่ม และกระจายกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นของนักเรียน ใช้เกณฑ์การเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ของ Robert V. Krejcie และ Earyle W. Morgan จากนั้นใช้การสัมภาษณ์รายบุคคลกับนักเรียนใน ส่วนนี้ และใช้จำนวนของนักเรียนดังกล่าวเป็นจำนวนในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง

๒. ผู้ปกครอง แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ตามความสามารถในการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของ นักเรียนในความดูแล กลุ่มที่ ๑ ผู้ปกครองของนักเรียนโดยการสุ่มเลือกตัวแทนจากกลุ่มนักเรียนที่ใช้ ภาษาไทยถิ่นใต้ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๗๒ คน (บางจังหวัดมีผู้ปกครองของนักเรียน ไม่ครบ ๖ คน) กลุ่มที่ ๒ ผู้ปกครองของนักเรียนโดยการสุ่มเลือกตัวแทนจากกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช้ ภาษาไทยถิ่นใต้ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๘๔ คน กลุ่มที่ ๓ ผู้ปกครองของนักเรียนโดย การสุ่มเลือกตัวแทนจากกลุ่มนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๗๐ คน (บางจังหวัดมีผู้ปกครองของนักเรียนไม่ครบ ๖ คน) และกลุ่มที่ ๔ ผู้ปกครองของนักเรียนโดย การสุ่มเลือกตัวแทนจากกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๘๔ คน รวมจำนวน ๓๑๐ คน ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์รายบุคคล

๓. ครุระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ และระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ในโรงเรียนประจำ จังหวัดทั้ง ๒ ระดับ ๒๘ โรงเรียน ใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ จำนวน ๕๖ คน ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ รายบุคคล

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ซึ่งเป็นวิธีการในการวิจัยที่สามารถ หาผลที่เกิดจากการตรวจสอบในเชิงปริมาณ แล้วใช้วิธีการเชิงคุณภาพโดยการลงลึกไปถึงแหล่งที่มา ที่เป็นปฐมภูมิด้วยการค้นหาความรู้ที่เป็นความจริงจากปรากฏการณ์จริง^๖

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

๑. แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน

๒. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ ปัจจัยในการเลือก และไม่เลือกพูดภาษาไทยถิ่นใต้ ปัจจัยที่เลือกและไม่เลือกพูดภาษาไทยถิ่นใต้กับเด็กในความดูแล ปัจจัยในการเลือกและไม่เลือกพูดภาษาไทยถิ่นใต้กับนักเรียนแนวทางในการดำรงภาษาไทยถิ่นใต้

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ ๒ วิธี คือ เก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง และเก็บข้อมูลการ สัมภาษณ์รายบุคคลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science for Windows) ใช้ค่าร้อยละ ค่าความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การ สัมภาษณ์รายบุคคล

^๖ โยธิน แสงวดี, ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method), [ออนไลน์] แหล่งที่มา: http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=679. [๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖].

๕. ผลการศึกษา

๕.๑ แนวโน้มของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของนักเรียนภาคใต้

นักเรียนในภาคใต้ใช้ภาษาไทยกลางในบริบทต่างๆในชีวิตประจำวันเฉลี่ยร้อยละ ๗๗.๗๔ โดยอายุเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันเช่นเดียวกับระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษา นักเรียนระดับประถมศึกษาใช้ภาษาไทยกลางมากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ร้อยละ ๘๐.๗๖ และ ๗๔.๒ ตามลำดับ กล่าวคือในช่วงอายุที่น้อยลงนักเรียนจะใช้ภาษาไทยกลางมากขึ้น และจะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) น้อยลง โดยนักเรียนทั้ง ๒ ระดับชั้นมีจำนวนผู้ไม่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวันน้อยกว่าผู้ที่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้

นักเรียนที่มีภูมิลำเนาเกิดในเขต อ.เมืองฯ ใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารมากที่สุด ร้อยละ ๘๘.๒ รองลงมาเป็นภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ร้อยละ ๑๖.๘๙ ถัดมาเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ ร้อยละ ๑๑.๗๙ และน้อยที่สุดเป็นภาษาไทยถิ่นใต้บ้างภาษาไทยกลางบ้างในสถานการณ์เดียวกัน ร้อยละ ๓.๒ ขณะที่นักเรียนที่มีภูมิลำเนาเกิดในเขตอำเภออื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ อ.เมืองฯ ใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารมากที่สุดร้อยละ ๕๗.๕๓ รองลงมาเป็นภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ร้อยละ ๒๓.๒๐ ถัดมาเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ ร้อยละ ๑๔.๒๗ และน้อยที่สุดเป็นภาษาไทยถิ่นใต้บ้างภาษาไทยกลางบ้างในสถานการณ์เดียวกัน ร้อยละ ๕.๐

นักเรียนที่มีที่อยู่ปัจจุบันในเขต อ.เมืองฯ ใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารมากที่สุด ร้อยละ ๕๙.๒๑ รองลงมาเป็นภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ร้อยละ ๑๙.๙๔ ถัดมาเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ ร้อยละ ๑๕.๔๙ และน้อยที่สุดเป็นภาษาไทยถิ่นใต้บ้างภาษาไทยกลางบ้างในสถานการณ์เดียวกัน ร้อยละ ๕.๓๖ ขณะที่นักเรียนภาคใต้ที่มีที่อยู่ปัจจุบันในเขตอำเภออื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ อ.เมืองฯ ใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารมากที่สุด ร้อยละ ๕๙.๐๔ รองลงมาเป็นภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ร้อยละ ๒๐.๐๕ ถัดมาเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ ร้อยละ ๑๕.๑๖ และน้อยที่สุดเป็นภาษาไทยถิ่นใต้บ้างภาษาไทยกลางบ้างในสถานการณ์เดียวกัน ร้อยละ ๕.๕๗

สภาพการณ์เช่นนี้แสดงให้เห็นว่า แม้ปัจจุบันนักเรียนในภาคใต้ยังสื่อสารกันด้วยภาษาไทยถิ่นใต้ แต่ก็มีแนวโน้มของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ลดลงตามระดับของอายุที่น้อยลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากโอกาสในการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของนักเรียนมีน้อยกว่าการใช้ภาษาไทยกลางในบริบทต่างๆ

๕.๒ ทิศนคติต่อการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของนักเรียนภาคใต้

นักเรียนทั้ง ๒ ระดับชั้นไม่ได้มีทัศนคติเชิงลบต่อภาษาไทยถิ่นใต้เพราะมองว่าภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ในขณะที่นักเรียนมีทัศนคติต่อภาษาไทยกลางในเชิงบวก โดยมองว่า ภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สุภาพ และควรใช้สอนที่โรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะอิทธิพลของนโยบายทางการศึกษาที่ใช้ภาษาไทยกลางในการสอน และค่านิยมในเชิงบวกต่อการใช้ภาษาไทยกลางในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน

สภาพการณ์เช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ด้วยโอกาสทางการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนในภาคใต้ที่เอื้อต่อการใช้ภาษาไทยกลาง ส่งผลให้นักเรียนในภาคใต้ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี

ต่อภาษาไทยกลาง แต่ก็ไม่ได้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษาไทยถิ่นใต้ นอกจากนี้นักเรียน ผู้ปกครอง และครู ในภาคใต้ต่างก็มีทัศนคติในเชิงบวกต่อการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นใต้ และควรให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ตั้งแต่ระดับครอบครัวอันเป็นรากฐานสำคัญของการใช้ภาษาและความภาคภูมิใจในภาษา

๕.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้และไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนภาคใต้ รวมทั้งบริบทของการใช้ภาษาไทยกลางในภาคใต้

อายุและระดับชั้นที่กำลังศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้ภาษาไทยกลางอย่างเห็นได้ชัด เห็นได้จากการใช้ภาษาในบริบททางการพูดต่างๆ ที่นักเรียนทั้ง ๒ ระดับชั้น พูดภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ในทุกบริบท ทั้งนี้ นักเรียนระดับประถมศึกษาจะมีการพูดภาษาไทยกลางมากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในขณะที่เดียวกันนักเรียนระดับประถมศึกษาจะมีการพูดภาษาไทยถิ่นใต้น้อยกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาในทุกบริบท ระดับชั้นกล่าวได้ว่า ยิ่งช่วงอายุของนักเรียนน้อยลง นักเรียนในภาคใต้จะใช้ภาษาไทยกลางในบริบทต่างๆ มากขึ้นในชีวิตประจำวัน และจะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ในบริบทต่างๆ น้อยลงในชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้บริบทครอบครัวมีสถิติที่เป็นความต่างระหว่างผู้ที่ใช้ภาษาไทยกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) น้อยที่สุด ดังนั้นปัจจัยครอบครัวเป็นปัจจัยที่ยังเอื้อต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ทั้งนี้บริบทครอบครัวจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ยังคงอยู่ต่อไป ส่วนบริบททางการศึกษา บริบทที่ไม่รู้จักกัน และบริบทที่เป็นทางการ มีสถิติที่เป็นความต่างระหว่างผู้ที่ใช้ภาษาไทยกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) มาก แสดงให้เห็นว่า บริบทเหล่านี้เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในการพูดเกิดจากผู้ปกครองเป็นผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้กับเด็กในความดูแล ทั้งนี้พบว่า นักเรียนมีความกังวลเกี่ยวกับการพูดภาษาไทยกลางผิดเพี้ยน (พูดทองแดง) และมักอับอายที่ถูกล้อเลียน

๖. อภิปรายผล

๖.๑ แนวโน้มของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของนักเรียนภาคใต้

จากข้อมูลการใช้ภาษาในบริบทต่างๆ ของนักเรียนในภาคใต้ กล่าวได้ว่า ในช่วงอายุน้อยลงโอกาสในการใช้ภาษาไทยกลางยังมีมากขึ้น และยิ่งอายุมากขึ้นการใช้ภาษาไทยกลางจะน้อยลงตามลำดับ ขณะเดียวกันในช่วงอายุน้อยลง โอกาสในการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ยังมีน้อยลง และยิ่งอายุมากขึ้นการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) จะมากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ นักเรียนระดับประถมศึกษาใช้ภาษาไทยกลางมากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ในส่วนระดับชั้นที่กำลังศึกษาของนักเรียนนั้น พบว่า ผลการศึกษาเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับปัจจัยด้านอายุ สภาพการณ์เช่นนี้แสดงให้เห็นว่า แม้ปัจจุบันนักเรียนในภาคใต้

ยังสื่อสารกันด้วยภาษาไทยถิ่นใต้ แต่ก็มีแนวโน้มของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ลดลงตามระดับของอายุที่น้อยลง เนื่องจากโอกาสในการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้มีน้อยกว่าการใช้ภาษาไทยกลาง ดังที่ William Labov^๗ กล่าวไว้ว่า อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการใช้ภาษาแตกต่างกันหรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ที่อยู่ในวัยต่างกันย่อมใช้ภาษาต่างกัน ภาษาที่ใช้โดยผู้ที่มีอายุแตกต่างกันก็จะมีลักษณะแตกต่างกันตามไปด้วย กล่าวได้ว่าอายุเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้คนในสังคมใช้ภาษาแตกต่างกัน

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นแนวโน้มของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวี) ในปัจจุบันว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในระดับชั้นที่น้อยลงนั้นจะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวี) น้อยลงตามไปด้วย ดังที่ มนตรี มีเนียม และคณะ^๘ ได้กล่าวว่า เยาวชนในภาคใต้มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาไทยกลางมากขึ้นในฐานะภาษาที่หนึ่ง และใช้ภาษาถิ่นไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ หรือภาษามลายู เป็นภาษาที่สอง

นอกจากนี้ในส่วนการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวันนั้น พบว่า นักเรียนทั้ง ๒ ระดับ มีจำนวนผู้ใช้คำศัพท์เหล่านี้ในชีวิตประจำวันน้อยกว่าผู้ที่ใช้อย่างชัดเจน กล่าวได้ว่าปัจจุบันคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้กำลังสูญหายไปจากการใช้พูดในชีวิตประจำวัน ดังที่ จริญญา ธรรมโชโต^๙ กล่าวไว้ว่า อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานในกลุ่มอายุน้อยมีสูงกว่าในกลุ่มอายุมาก และอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ในกลุ่มอายุมากมีสูงกว่าในกลุ่มอายุน้อย แสดงให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่มีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมาแทนที่คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากขึ้น และคาดการณ์ว่าจะส่งผลให้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้บางส่วนสูญหาย

แต่ทั้งนี้หากพิจารณาในด้านพัฒนาการของภาษาจะพบว่า การคงอยู่ ปรับตัว และสูญหายของคำศัพท์เป็นไปตามความเปลี่ยนแปลงของภาวะสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษา ซึ่งเป็นภาวะปกติ ดังนั้นการศึกษาในประเด็นนี้จึงเป็นเพียงการบอกสภาพการณ์ปัจจุบันของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เท่านั้น

๖.๒ ทศนคติต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของนักเรียนภาคใต้

นักเรียนทั้ง ๒ ระดับชั้นไม่ได้มีทัศนคติเชิงลบต่อภาษาไทยถิ่นใต้เพราะมองว่าภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ในขณะที่นักเรียนมีทัศนคติต่อภาษาไทยกลางในเชิงบวก โดยมองว่า ภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สุภาพ และควรใช้สอนที่โรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะอิทธิพลของนโยบายทางการศึกษาที่ใช้ภาษาไทยกลางในการสอน และค่านิยมในเชิงบวกต่อการใช้ภาษาไทยกลางในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน กล่าวได้ว่า โอกาสทางการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนในภาคใต้ที่เอื้อต่อการใช้ภาษาไทยกลาง ส่งผลให้นักเรียนในภาคใต้ส่วน

^๗ Labov, W, **Sociolinguistic Patterns**. The University of Pennsylvania Press, Philadelphia, PA, 1972.

^๘ มนตรี มีเนียม และคณะ, “การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้”, รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๖.

^๙ จริญญา ธรรมโชโต, “แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ของคนสองกลุ่มอายุในเขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดตรัง”, **วารสารปาริชาติ**, ๑๓ (๒): ๓๗-๔๕. ๒๕๔๔.

ใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายู (ท้องถิ่น) ทั้งนี้นักเรียนก็ไม่ได้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษาไทยถิ่นใต้แต่อย่างใด ลักษณะเช่นนี้แตกต่างกับ มนตรี มีเนียม และคณะ^{๑๐} ที่ได้กล่าวถึงทัศนคติของเยาวชนในภาคใต้ต่อภาษาถิ่นว่า มีความคิดเห็นที่ไม่แน่ใจว่าในปัจจุบันการใช้ภาษาถิ่นช่วยทำให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน

นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูต่างมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นใต้ในฐานะภาษาประจำภาค และควรให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ตั้งแต่ระดับครอบครัว แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันคนไทยถิ่นใต้ยังคงผูกพันและมีความสัมพันธ์อยู่กับภาษาไทยถิ่นใต้ และส่วนใหญ่รับรู้ได้ว่า ปัจจุบันเด็กในภาคใต้ใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ อันเป็นที่มาของแนวทางของการอ้างภาษา ดังที่ Richards^{๑๑} และ Holmes^{๑๒} กล่าวถึงการอ้างภาษาว่า ปัจจัยทางสังคมช่วยชะลอการเปลี่ยนภาษาได้ อย่างน้อยในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และปัจจัยทางด้านปริมาณและความถี่ในการติดต่อสื่อสารภาษาแม่กับคนในบ้านเกิด ของตนก็มีส่วนในการอ้างภาษาได้ การได้กลับบ้านเกิดจำนวนมากครั้งย่อมเป็นแรงจูงใจให้เกิดการอ้างภาษา และจะทำให้มีการใช้ภาษาของตนได้อย่างต่อเนื่อง

๖.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้และไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนภาคใต้ รวมทั้งบริบทของการใช้ภาษาไทยกลางในภาคใต้

อายุและระดับชั้นที่กำลังศึกษาของนักเรียนในภาคใต้เป็นปัจจัยสำคัญในการใช้ภาษาไทยกลางอย่างเห็นได้ชัด ดังเห็นได้จากการใช้ภาษาในบริบททางการพูดต่างๆ ที่นักเรียนทั้ง ๒ ระดับชั้น พูดภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ในทุกบริบททั้งในบริบทครอบครัว บริบททางการศึกษา บริบทผู้ที่รู้จัก บริบทผู้ที่ไม่รู้จัก และบริบทที่เป็นทางการ แต่ในบริบทครอบครัวและบริบทผู้ที่รู้จักกันจะมีความแตกต่างของการใช้ภาษาไทยกลางภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) น้อยที่สุด ดังที่บงกช ฐานุดตม^{๑๓} กล่าวไว้ว่า ปัจจัยเรื่องความสัมพันธ์ของคู่สนทนาและสถานที่มีผลต่อการสลับภาษา เมื่อสนทนากับบุคคลที่สนิทสนมหรือบุคคลที่ใกล้ชิด กลุ่มตัวอย่างจะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้สูงที่สุด และความถี่ของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้จะลดลงเมื่อสนทนากับบุคคลที่ไกลตัวออกไป

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เพราะผู้ปกครองใช้ภาษาไทยถิ่นใต้กับเด็ก โดยพูดภาษาไทยถิ่นใต้ที่บ้านกับพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และคนที่คิดว่าสามารถพูดภาษาไทยถิ่นใต้ได้ และจะพูดภาษาไทยกลางที่โรงเรียนเป็นหลัก โดยเฉพาะกับครู

^{๑๐} มนตรี มีเนียม และคณะ, “การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้”, รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๖.

^{๑๑} Richards, J, *Dictionary of Applied Linguistics*, Edinburgh: Longman, 1985.

^{๑๒} Holmes, J, *An Introduction to Sociolinguistics*, Edinburgh: Pearson Education Limited, 2008.

^{๑๓} บงกช ฐานุดตม, “การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ของนักศึกษาชาวไทย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.

เพื่อนที่โรงเรียน คนแปลกหน้า และในบริบทที่เป็นทางการ ยกเว้นกรณีนักเรียนในจังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่มีการพูดภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ด้วย ทั้งนี้พบว่า นักเรียนมีความกังวลเกี่ยวกับการพูดภาษาไทยกลางผิดเพี้ยน (พูดทองแดง) และมักอับอายที่ถูกล้อเลียน ลักษณะเช่นนี้ สอดคล้องกับที่ ศาสวัต บุญศรี^{๑๔} กล่าวถึง การใช้ภาษาถิ่นในสื่อบันเทิงไทยว่า ในอดีตภาษาถิ่นไม่ จะเป็นเหนือ อีสานและใต้ มักถูกใช้เพื่อความตลกขบขันที่ถูกพูดผ่านตัวละครที่เป็นคนใช้ ส่งผลให้คนในภูมิภาคต่างๆ เกิดความอายที่จะใช้ภาษาถิ่น

ในส่วนปัจจัยในการไม่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ของกลุ่มนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ เกิดจากความเชื่อที่ว่า ภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สุภาพกว่า โดยเฉพาะเมื่อต้องพูดกับครู หรือผู้ใหญ่ที่อาวุโสกว่า และยังเชื่อมั่นว่า ภาษาไทยกลางเป็นภาษาราชการที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน สามารถใช้ได้กับคนทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ ดังเห็นได้จากสื่อต่างๆ ที่ใช้ภาษาไทยกลาง ทั้งนี้เพราะได้รับอิทธิพลการปลูกฝังความเชื่อดังกล่าวมาจากโรงเรียนผ่านครูผู้สอน ส่วนปัจจัยในการไม่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ของกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นเพราะไม่ได้ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาที่ ๑ อยู่แล้ว โดยนักเรียนเชื่อมั่นว่า ภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สุภาพกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ และยังเชื่อมั่นว่าภาษาไทยกลางเป็นภาษาราชการที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน ทั้งนี้เพราะได้รับอิทธิพลการปลูกฝังความเชื่อดังกล่าวมาจากครอบครัว ครู และสื่อมวลชน อิทธิพลของความคิดเหล่านี้เป็นผลพวงมาตั้งแต่อดีต

ในส่วนปัจจัยที่ทำให้ผู้ปกครองใช้ภาษาไทยถิ่นใต้กับเด็กในความดูแลเป็นเพราะครอบครัวใช้ภาษาไทยถิ่นใต้สื่อสารกันอยู่แล้ว และคิดว่าภาษาไทยกลางสามารถฝึกพูดได้เมื่อเข้าโรงเรียน โดยที่ครูผู้สอนต้องพูดภาษาไทยกลางให้ชัดในฐานะต้นแบบ ผู้ปกครองรู้สึกภาคภูมิใจในภาษาไทยถิ่นใต้ที่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์และความเป็นตัวตนของคนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี และไม่ อายที่ลูกจะพูดภาษาไทยกลางผิดเพี้ยน (พูดทองแดง) เนื่องจากเชื่อว่าเป็นเรื่องปกติ และไม่ใฝ่มองว่าภาษาใต้เป็นภาษาที่หยาบคายหรือไม่สุภาพ แต่หากใช้อย่างมีกาลเทศะก็จะสะท้อนความสุภาพได้เช่นกัน รวมทั้งส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจุบันคนภาคใต้มักสอนให้ลูกพูดภาษาไทยกลาง เพราะแสดงถึงการเป็นคนเมืองมากกว่า จึงควรช่วยกันปรับทัศนคติดังกล่าวเสียใหม่เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ภาษาไทยถิ่นใต้ให้คงอยู่ต่อไป ลักษณะเช่นนี้ตรงกับที่เฉลิมชัย ส่งศรี^{๑๕} กล่าวถึงภาษาไทยถิ่นใต้ในบริบททางวัฒนธรรมไว้ว่า สังคมในภาคใต้มีลักษณะสำนึกรักในท้องถิ่นตัวเองอย่างยิ่ง ดังเห็นได้จากค่านิยมการพูดภาษาไทยถิ่นใต้ของคนภาคใต้อันที่ว่า คนภาคใต้วัยกันเมื่อพบปะทักทายกันจะต้องใช้ภาษาถิ่น หากใช้ภาษาไทยกลางถือว่าไม่แสดงความเป็นกันเองเท่าที่ควร อันแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในภาษาถิ่นของตนเอง

^{๑๔} ศาสวัต บุญศรี, ภาษาและสำเนียงท้องถิ่น: สิ้นคำวัฒนธรรมเทียมๆ ปลอม ๆ ในสื่อบันเทิงไทย, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://prachatai.com/journal/2012/04/40235>. [๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕].

^{๑๕} เฉลิมชัย ส่งศรี, “ภาษาไทยถิ่นใต้ในบริบททางวัฒนธรรม”, วารสารปริชาต. ๑๑ (๒): ๔๗-๕๓. ๒๕๕๒.

ปัจจัยที่ทำให้ผู้ปกครองไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้กับเด็กในความดูแล พบว่า ผู้ปกครองมีความเชื่อว่า ถ้าเด็กเริ่มต้นจากการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาที่ ๑ จะส่งผลให้เด็กพูดภาษาไทยกลางผิดเพี้ยน (พูดทองแดง) และเห็นว่า การพูดทองแดงเป็นความน่าอับอาย และส่งผลในด้านลบต่อบุคลิกภาพ โดยเห็นตัวอย่างการถูกล้อเลียนจากสื่อต่างๆ รวมทั้งในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ผู้ปกครองไม่เห็นว่าการไม่สอนให้ลูกพูดภาษาไทยถิ่นใต้จะเป็นการแสดงถึงการไม่รักถิ่นฐานแต่อย่างใด ดังที่ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ^{๑๖} กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาและสภาวะวิกฤตของภาษากลุ่มชาติพันธุ์ ไว้ว่า การกำหนดนโยบายทางการศึกษาหรือระบบการศึกษาที่ใช้เฉพาะภาษาราชการเพียงภาษาเดียวเป็นสื่อในการเรียนการสอน ทำให้ภาษาท้องถิ่นหมดความหมายและพ่อแม่ไม่เห็นประโยชน์ของภาษาท้องถิ่นของตน ในส่วนของการสื่อสารมวลชนซึ่งเป็นแหล่งของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ก็มักใช้ภาษาราชการเป็นหลักเพียงภาษาเดียว แม้จะพบเห็นการใช้ภาษาถิ่นบ้างก็มีในอัตราส่วนที่น้อย สถานะนี้นำไปสู่ทัศนคติของเจ้าของภาษาที่ไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญของภาษาชาติพันธุ์ของตน จนมีการตั้งข้อสังเกตว่า ปัจจุบันคนรุ่นเยาว์มีการใช้ภาษาราชการมากขึ้น และใช้ภาษาชุมชนท้องถิ่นของตนลดลงเรื่อยๆ

ปัจจัยในการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้กับนักเรียนของครูในโรงเรียนตามกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๒ ระดับชั้น พบว่า ครูใช้การพูดภาษาไทยถิ่นใต้สอดแทรกในระหว่างสอนเพื่อให้เกิดความตลกขบขัน และเห็นว่า การพูดภาษาไทยถิ่นใต้กับนักเรียนจะไม่สามารถสื่อสารกับนักเรียนได้อย่างครอบคลุม เพราะมีนักเรียนที่ไม่เข้าใจภาษาไทยถิ่นใต้ นอกจากนี้ยังพบว่ามีครูพูดภาษาไทยถิ่นใต้กับนักเรียนนอกชั้นเรียนบ้าง แต่น้อยมากเนื่องจากเชื่อว่า เป็นการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมและไม่สุภาพ ในขณะที่ปัจจัยในการไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้กับนักเรียนของครู พบว่า ภาษาไทยถิ่นใต้ไม่สามารถสื่อสารกับนักเรียนได้อย่างครอบคลุม เพราะมีนักเรียนที่ไม่เข้าใจภาษาไทยถิ่นใต้ รวมทั้งมีความเชื่อว่า การพูดภาษาไทยกลางกับนักเรียนและผู้ปกครองมีความเหมาะสมและแสดงออกถึงมารยาทในการสื่อสารมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ และเป็นภาษาที่สังคมให้การยอมรับในการสื่อสารระดับที่เป็นทางการ อีกทั้งยังมีการกำหนดมาจากหน่วยงานราชการส่วนกลาง และมีแบบอย่างมาจากครูในรุ่นก่อนทั้งยังเคยถูกลงโทษสมัยเป็นนักเรียนหากพูดภาษาไทยถิ่นใต้ในโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีทัศนคติว่าการสื่อสารด้วยภาษาไทยถิ่นใต้เป็นการยากในการอธิบายความคิด และประมวลคำที่เป็นทางการ ถึงแม้จะเป็นการสอนในรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นใต้ ก็ต้องใช้การอธิบายความเป็นภาษาไทยกลางเช่นกัน ลักษณะเช่นนี้สอดคล้องกับที่ อยากรู้ก็ตามครูกลุ่มนี้มีทัศนคติในด้านบวกกับภาษาไทยถิ่นใต้ และมีความเห็นว่า ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นความภาคภูมิใจของคนภาคใต้ ควรให้ความสำคัญ และหาแนวทางในการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นใต้ต่อไป

^{๑๖} สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร: อรุณสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๗,

๗. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยการใช้ภาษาไทยของนักเรียนภาคใต้ในปัจจุบันนี้ทำให้ทราบลักษณะการใช้ภาษาไทยของนักเรียนภาคใต้ในปัจจุบัน โดยเข้าใจถึงทิศทางของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของนักเรียนภาคใต้ ทิศนคติต่อการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของนักเรียนภาคใต้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้และไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนภาคใต้ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง บริบทของการใช้ภาษาไทยกลางในภาคใต้ รวมทั้งการอ้างภาษาไทยถิ่นใต้ของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นควรมีการศึกษาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนในภาคอื่นๆ ต่อไปในอนาคต ทั้งนี้เพื่อเป็นการ ข้อมูลที่สำคัญในการมองเห็นทิศทางของการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงอันจะนำไปสู่แนวทางในการอนุรักษ์และสืบสานภาษาไทยถิ่น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ:

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. **แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย.**

กรุงเทพมหานคร: อรุณสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๗.

(๒) วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย:

บงกช ฐานุตตม. “การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ของนักศึกษาชาวใต้”.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.

ปรีชา ทิชนิงค์. “การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของชาวไทยภาคกลางและชาวไทยภาคใต้ที่มีต่อผู้

พูดภาษาไทยกลางกับผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๕.**

มนตรี มีเนียม และคณะ. “การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้”. **รายงานการวิจัย**

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๖.

ยุทธากะ โทมิโอกะ. “ทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกัน”.

วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

(๓) วารสาร:

ไข่มุก อุทยานลี. “วิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาของรัฐที่มีต่อการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๕๗”. **วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ๕ (๑): ๕๑-๘๒. ๒๕๕๒.

จริญญา ธรรมโชโต. “แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ของคนสองกลุ่มอายุในเขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดตรัง”. **วารสารปริชาต**. ๑๓ (๒): ๓๗-๔๕. ๒๕๕๔.

เฉลิมชัย ส่งศรี. “ภาษาไทยถิ่นใต้ในบริบททางวัฒนธรรม”. **วารสารปริชาต**. ๑๑ (๒): ๔๗-๕๓. ๒๕๕๒.

(๔) สัมภาษณ์:

ชวน เพชรแก้ว และจุมพล วัฒนบุณย์. **บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยกลางในอดีต**. วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕.

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์/เว็บไซต์:

โยธิน แสงวดี. **ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method)**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=679. [๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖].

ศาสวัต บุญศรี. **ภาษาและสำเนียงท้องถิ่น: สิ้นค้าวัฒนธรรมเทียม ๆ ปลอม ๆ ในสี่บ้านเทิงไทย**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://prachatai.com/journal/2012/04/40235>. [๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕].

๒. ภาษาอังกฤษ**(I) Books:**

Labov, W. **Sociolinguistic Patterns**. The University of Pennsylvania Press, Philadelphia, PA, 1972.

Richards, J. **Dictionary of Applied Linguistics**. Edinburgh: Longman, 1985.

Holmes, J. **An Introduction to Sociolinguistics**. Edinburgh: Pearson Education Limited, 2008.

